

I medborgarnas och företagens namn

I Kauppalehtis analysartikel 22.6.2017 ställdes en fråga i rubriken "Vem skulle kunna ändra spelreglerna i Finland?" I artikelns underrubrik konstaterades "När partiledarna och assistenterna är i lobbarnas händer bevakar ofta ingen medborgarnas intressen". Enligt artikeln "verkar politikererna i de flesta fall spela med de märkta kort som olika intresseorganisationer har delat ut. Politiker som osjälviskt skulle arbeta för medborgarnas och fosterlandets bästa verkar vara sällsynta". I artikeln konstateras även att "vid en framgångsrik intressebevakning förbigås expertutredningarna om konsekvenserna av besluten helt".

När jag hade läst artikeln grubblade jag över vad artikelförfattaren egentligen avsåg med "medborgarnas intressen", "medborgarnas och fosterlandets bästa" och de där "expertutredningarna" vars konsekvenser "förbigås"? Jag funderade även på till vem artikeln egentligen riktades och vad avsikten med den var? I vilket fall som helst smutskastades politikernas förmåga att fatta beslut och intresseorganisationernas arbete kritiserades. Enligt min åsikt var huvudbudskapet i artikeln ändå att dumma politiker till slut gör det intressebevakarna vill.

Jag har alltid ansett att Kauppalehti är en högklassig affärstidning. Nu ser det ut som om Kauppalehti har slagit in på en väg där frågor och åsikter endast slängs fram på ett populistiskt sätt. Man konstaterar endast helt ytligt att medborgarna blir lidande när intresseorganisationerna lurar politiker. Det är sorgligt och oroande om man vid Kauppalehti även i framtiden kommer att använda sig av en sådan populistisk stil. I dagens värld verkar det vara tillräckligt att man säger att saker och ting är på ett visst sätt och det räcker speciellt när man upprepar samma sak flera gånger. Men vem är det slutligen som lurar och vem blir lurad?

Vilka är följderna och vilket alternativ skulle finnas om intresseorganisationernas verksamhet skulle upphöra? Skulle det vara bättre att politikerna och aktörerna bakom dem, inte skulle lyssna på någon

innan de fattar sina beslut? Eller borde endast tjänstemännen ha allt inflytande? Jag gissar att man ganska snabbt skulle kunna krossa de finska företagens konkurrenskraft om tjänstemännen, utan att bry sig om motargument, fritt skulle kunna utarbeta olika nya regler och bestämmelser, med vilka företagens affärsmöjligheter skulle försvagas i konsumentintressets namn. För närvarande kan intresseorganisationerna ändå i någon mån påverka det faktum att tjänstemännens alla idéer ändå inte blir verklighet.

Konkurrenslagen och de planerade ändringarna för att öka tjänstemännens beslutanderätt, både i Finland och inom EU, är ett utmärkt exempel på vad som sker när tjänstemännen tilldelas nästan allmakt. Ingenting ser ut att vara tillräckligt, utan man måste i konsumentintressets namn hela tiden få mer makt för att tjänstemännen ännu enklare ska kunna övervaka företagen. Konkurrensmyndigheternas mål vad gäller ökad makt kommer säkert att förverkligas när tjänstemännen tillräckligt energiska och upprepade gånger förklarar för beslutsfattarna att de i konsumentintressets namn behöver mer befogenheter för att få kontroll över skojarföretag- och föreningar och rensa bort olika karteller. Även i detta fall verkar det räcka att tjänstemännen upprepar detta mantra tillräckligt ofta. Av någon orsak vill de finska tjänstemännen ändå inte att någon skulle övervaka deras verksamhet och de tillvägagångssätt de använder. Till denna del vill de inte ha några ändringar i konkurrenslagen. Enligt tjänstemännen är det säkert tillräckligt att de handlar enligt tjänsteansvar. Då borde alla förstå att de "uppriktigt arbetar endast för konsumentens bästa". Men om någon enhet skulle övervaka deras verksamhet skulle detta medföra risker i deras arbete för konsumentens bästa och skojarföretagen och -föreningarna skulle kunna fortsätta sin verksamhet.*

Finlands Bageriförbund har under hela den tid förbundet funnits till arbetat för att påverka ett otal olika lagprojekt. Målet har i enlighet med förbundets

stadgar varit att förbättra affärsförutsättningarna för de bagerier och konditorier som är medlemmar i Bageriförbund. Realistiskt konstaterat är det faktiska målet idag, bland alla lagprojekt som konstant strömmar in från myndighetshåll, att affärsmöjligheterna för små och medelstora bagerier och konditorier åtminstone inte skulle försämrats. Om Bageriförbund inte med stöd av sina medlemsföretag under de senaste tio åren skulle ha varit med om att påverka tjänstemännens planer, skulle vi kunna ha en sockerskatt, hälsoinspektörernas tillvägagångssätt och användandet av Oiva-smileyn skulle troligtvis vara ännu striktare, gränsvärdena för kraftigt saltat skulle vara ännu lägre, bestämmelser och tillvägagångssätt som rör mjöldamm skulle vara ännu striktare, försäljningstiderna för "kalakukko" skulle inte vara desamma som idag, det skulle säkert vara omöjligt att transportera konditoriprodukter korta sträckor utan kyltransport osv. Om ovan nämnda skulle vara så som tjänstemännen ursprungligen ville att de skulle vara skulle dessa knappast med tanke på medborgarnas intressen vara bättre. Ur företagets synpunkt skulle detta åtminstone vara mycket sämre. ☹

Mika Väyrynen

*I detta sammanhang kan jag inte på grund av utrymmesbrist närmare gå igenom det planerade lagreformsprojektet för att öka konkurrensmyndigheternas makt. Jag återkommer eventuellt till detta senare.

